«Тасдиқ мекунам»
Ректори Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав», профессор Шодиён М.С.

____

“-------” ------------------------------2019 с

ХУЛОСАИ

кафедраи адабиёти тоҷики Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав»

ба диссертатсияи Раҳматова Озодахон дар мавзӯи «Сохт, мавзӯъҳо ва поэтикаи қасидаҳои Сайфи Исфарангӣ», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.01.01 – Адабиёти тоҷик пешниҳод гардидааст.

Диссертатсия дар кафедраи адабиёти тоҷики Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» омода гардидааст.

Муаллифи диссертатсия омӯзгори кафедраи забон ва адабиёти тоҷики Коллеҷи омӯзгории Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав мебошад.

Мавсуф соли 2009 Донишгоҳи давлатии Қӯрғонтеппа ба номи Носири Хусрав (ҳозира Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав»)-ро аз рӯи ихтисоси забон ва адабиёти тоҷик хатм намудааст. Давоми солҳои 2010-2014 дар шуъбаи ғоибонаи аспирантураи Донишгоҳи давлатии Бохтар (Қӯрғонтеппа) ба номи Носири Хусрав аз рӯйи ихтисоси 10.01.03 – адабиёти халқҳои мамолики хориҷӣ (адабиёти тоҷик) аз рӯи ихтисоси забон ва адабиёти тоҷик таҳсил кардааст.

Шаҳодатнома оид ба супоридани имтиҳонҳои номзадӣ (забони хориҷӣ аз 07.02.2016 бо баҳои «хуб», таърих ва фалсафаи илм аз 10.03.2018 бо баҳои «хуб») аз тарафи Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав дода шудааст.

Роҳбари илмии унвонҷӯ академики Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, доктори илми филология, профессор Н.Ю. Салимӣ мебошад.

Мавзӯи диссертатсияи Раҳматова Озодахон дар ҷаласаи Шӯрои олимони Донишгоҳи давлатии Бохтар аз 23.02.2015, суратмаҷлиси №7 тасдиқ гардидааст.

Аз муҳокимаи диссертатсия чунин натиҷагирӣ карда шуд:

Диссертатсия ба таҳқиқи сохтор, мавзӯъҳо ва поэтикаи қасидаҳои Сайфи Исфарангӣ бахшида шуда, дар сатҳи хуби илмӣ-назариявӣ таълиф ёфтааст. Сайфи Исфарангӣ аз ҷумлаи намояндагони барҷастаи адабиёти бадеии асрҳои 12-13-и форсу тоҷик буда, махсусан дар жанри қасида маҳорати беназир дорад. Қасоиди Сайфи Исфарангӣ дар таҳаввули минбаъдаи ин жанри маъруфи асрҳои мазкур нақши беназир доранд, ба ҳамин хотир таҳқиқу баррасии вижагиҳои мавзӯӣ ва сохтории онҳо барои равшантар тасаввур намудани марҳалаҳои рушду нумӯи ин жанри маъруф ва дар маҷмӯъ, адабиёти асрҳои 12-13 мусоидат менамояд.

Диссертатсия аз муқаддима, се боби асосӣ бо дарбаргирии зербобҳои мувофиқ, хулоса, номгӯи сарчашмаҳо ва адабиёти истифодашуда иборат мебошад.

Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот ба таври мукаммалу муфассал таҳлилу баррасӣ намудани сохтор, мавзӯъ ва поэтикаи қасидаҳои Сайфи Исфарангӣ мебошад. Бо дарназардошти фарогирии масъалаи ёдшуда тадқиқу таҳқиқи махсусиятҳои шаклию мазмунӣ ва ҳунарии қасоиди Сайфи Исфарангӣ аз муҳимтарин ҳадафҳои рисола ба ҳисоб меравад.

Мундариҷаи диссертатсия ба талаботи таҳқиқоти соҳавӣ аз рӯйи ихтисоси 10.01.01 – Адабиёти тоҷик) мувофиқат мекунад.

Таҳқиқоти диссертатсионӣ мустақилона дар асоси таҳлили ҳаматарафаи сарчашмаҳо ва маъхазҳои илмию таърихии марбут ба рӯзгору осор ва ҳунари шоирии Сайфи Исфарангӣ сурат гирифтааст. Аз ҷумла, дар ҷараёни кори худ муҳаққиқ ба «Тазкират-уш-шуаро»-и Давлатшоҳи Самарқандӣ, «Ҳафт иқлим»-и Амин Аҳмади Розӣ, «Оташкада»-и Лутфалибеки Озар, «Наштари ишқ»-и Ҳусайнқулихони Азимободӣ, «Маҷмаъ-ул-фусаҳо»-и Ризоқулихони Ҳидоят, «Миръот-ул-хаёл»-и Шерхони Лудӣ, «Тазкират-уш-шуаро»-и Муҳаммад Соҳиби Фаррухободӣ ва осори таҳқиқотии Э. Браун, Ҳ. Эте, С. Айнӣ, С. Нафисӣ, Аббос Иқбол, Забеҳуллоҳи Сафо, А. Фитрат, Х. Мирзозода, Ш. Ҳусейнзода, Л. Сулаймонова, З. Сиддиқӣ, М.Л. Рейснер, У. С. Казакова, А. М. Хуросонӣ ва дигарон назар доштааст.

Асосҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқотро осори илмиву назариявии донишмандону адабиётшиносони маъруфи ватаниву бурунмарзӣ, аз ҷумла Ҳермон Эте, Эдвард Браун, Е.Э. Бертелс, Бадеуззамони Фурӯзонфар, Забеҳуллоҳи Сафо, Ян Рипка, Абдулғанӣ

Мирзоев, Холиқ Мирзозода, Расул Ҳодизода, Аълохон Афсаҳзод, Худой Шарифзода, Абдунабӣ Сатторзода, Мирзо Муллоаҳмадов, Носирҷон Салимӣ ва дигарон ташкил медиҳанд.

Навоварии илмии таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки мавзӯи мавриди назар бори аввал дар адабиётшиносии тоҷик ҳадафи таҳқиқоти мушаххас ва ҳамаҷониба қарор дорад. Дар диссертатсия дар иртибот бо рӯзгор ва осори шоир, сохту муҳтаво, хусусиятҳои умда ва фарқкунандаи қасоиди ӯ, инчунин маҳорати мазмунсозию маъниофарии эҷодкор мавриди таҳлилу баррасии ҷиддӣ қарор дода шудааст.

Аҳамияти амалӣ ва назариявии таҳқиқот дар он аст, ки диссертатсия барои муайян намудани масоили камомӯхтаи адабиёти классикии форсии тоҷикӣ, бахусус, марҳалаҳои рушду инкишофи жанри қасида, дар мисоли қасидаҳои Сайфи Исфарангӣ, мусоидат карда метавонад. Диссертатсия дар тадқиқу таҳқиқи бевоситаи мукаммали адабиёти нимаи аввали асри XIII, барқарор намудани рӯзгори сипаришудаи Сайфи Исфарангӣ кумак расонида, маводи онро метавон ҳангоми навиштани китобҳои дарсии таърихи адабиёти тоҷикии форсӣ барои мактабиён ва донишҷӯён, таълифи рисола ва мақолаҳои илмӣ оид ба таърихи адабиёт ва бахши қасидасароии он метавон истифода кард. Инчунин донишҷӯёни факултаи филологияи тоҷик ҳангоми навиштани корҳои курсӣ ва дипломӣ аз маводи рисола мустафид буда метавонанд.

Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 8 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 3 мақолае, ки дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии Вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия ба табъ расидаанд, ифодаи худро ёфтааст. Муаллиф, инчунин оид ба баъзе паҳлуҳои мавзӯи мазкур дар конфренсияҳои илмии ҷумҳуриявӣ солҳои (2016-2018) гузориш додаст.

Ҳангоми муҳокимаи диссертатсияи номзадии Раҳматова Озодахон ба ду ҷанбаи он ҳамчун ҷанбаи норасоӣ ишора шуд, ки яке ба мукаммалтар намудани дараҷаи омӯзиши мавзӯъ ва дигаре ба ҷо доштани ғалатҳои имлоиву китобат дахл доштанд. Бо дарназардошти эътирофи ин норасоиҳо ва бартараф намудани онҳо аз тарафи муаллифи диссертатсия ҷаласаи кафедраи адабиёти тоҷики ДДБ ба номи Носири Хусрав диссертатсияи мазкурро чун кори илмии мукаммал ва анҷомёфта эътироф менамояд.

Диссертатсияи Раҳматова Озодахон дар мавзӯи «Сохт, мавзӯъҳо ва поэтикаи қасидаҳои Сайфи Исфарангӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии

номзади илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.01.01 – Адабиёти тоҷик тавсия дода мешавад.

Хулосаи мазкур дар ҷаласаи кафедраи адабиёти тоҷики ДДБ ба номи Носири Хусрав қабул шудааст. Дар ҷаласа иштирок доштанд 16 нафар, аз онҳо «тарафдор» 16 нафар, «муқобил» нест, «бетараф» нест, суратмаҷлиси № 11 аз 25.06.2019.

Раиси маҷлис:
Мудири кафедраи адабиёти тоҷик,
номзади илмҳои филологӣ, дотсент: Аҳмадов С.Г.

Имзои С.Г. Аҳмадовро тасдиқ менамоям:
Сардори шуъбаи кадрҳои
ДДБ ба номи Носири Хусрав: Амиршоев А.А.